

Genre: Roman
Titel: Reservplatsen
Författare: Malin Slotte
Omslag: Sanna Mander
Förlag: Schildts & Söderström
Sidantal: 316

Kommer ni ihåg Peter Høegs bok ”Fröken Smillas känsla för snö”? Jag har precis läst ut romanen ”Reservplatsen” av Malin Slotte och tänker att en beskrivning av hennes författarskap skulle kunna vara ”Malin Slottes känsla för känslor”.

Författaren är född i Pedersöre och uppvuxen i Öja, och numera bosatt i Helsingfors där hon verkar som kulturjournalist vid Hufvudstadsbladet. Debutboken, novellsamlingen ”Fia och andra noveller”, kom 2019. I den utforskade hon relationer, tillkortakommanden och pinsamheter. I ”Reservplatsen” fortsätter hon på samma tema.

Med språklig precision och psykologiskt djup mejslar Malin Slotte fram sina karaktärer, här är huvudpersonen en ung kvinna på väg ut i livet.

Kvinnan studerar vid universitetet och på loven hemma i småstaden extraknacker hon i mammans blomsteraffär. Hon har några väninnor, men knappt något gemensamt med dem. De drar nytta av hennes nykterhet, och övertalar henne gång på gång att ställa upp som chaufför, så att de själva kan festa loss och ragga karlar. Väninnorna, liksom de andra karaktärerna i boken, saknar namn. I stället omnämns de som Designern, Närvårdaren, Frissan, Novellisten, Kolumnisten etc.

Det här är ett smart grepp av författaren. Genom att ge alla personerna i boken epitet i stället för namn får vi en snabbpresentation av dem.

Vår protagonist drömmer om att bli författare och söker in till en välrenommerad författarskola. Hon har inga förhoppningar om att bli antagen – vem är nu hon att tro att hon kan skriva så bra att hon är värdig utbildningen? Men undret sker, någon hoppar av, hon får en reservplats. Lyckan blir dock kortvarig, det är ju en reservplats, och den har hon fått enkom för att någon gett återbud.

Hon var inte bra nog att bli vald från början. Hon är ett andrahandsval.

Självttvivlet och ångesten är hennes följeslagare, och redan innan hon anländer till kursgården gör hon bort sig inför en av skolans medarbetare. Kvinnan klarar inte av sociala sammanhang, hon vet inte hur man betar sig. Hon säger fel saker, och ord som hon absolut inte vill uttala hoppar ut ur hennes mun, och lämnar folk stumma eller förvirrade. Inombords pågår en ständig monolog om hur hon borde reagera och agera, men hon får inte till det.

Huvudpersonen tycks utrustad med känslspröt, hon noterar varje skiftning i sina stipendiekamraters ansikten, hon tolkar och analyserar. De i sin tur gör försök att få med henne i gemenskapen, men lyckas inte. Hon vill höra till, men drar sig ändå undan. Hon är som en fotbollsspelare på avbytarbänken som aldrig kommer in i matchen.

Med sina futtiga 48 vänner på Facebook är hon missanpassad även i den digitala världen. Att ha så få vänner är skämmigt.

Den unga kvinnans inre speglas i hennes yttre. Ångestriden orkar hon varken byta lakan eller tvätta kläder, och på helgerna far hon inte hem som de andra stipendiaterna utan stannar kvar i sitt ostädade rum. Förutom dagboksanteckningarna, som hon för över sin vistelse på skolan och sina medstipendiater, lyckas hon inte heller med skrivuppgifterna hon tilldelas.

Katastrofen är förstås oundviklig, men den överraskar i sitt slag.

”Reservplatsen” är en skickligt komponerad historia om en ung människas ensamhet och utanförskap. Det låter deppigt, men är inte bara svart. Slotte skriver med driv och humor, och det är lustfullt att läsa denna välskrivna berättelse. I ena stunden vill man ta till skämskudden i sympati med huvudpersonen, i den andra fnissar man till. I slutet av boken förstår vi också att kvinnan inte kommer att nöja sig med en reservplats i livet, hon kommer att hitta sin väg.

En hälsning till författarens hembygd får läsaren via karaktären ”Estradpoeten” som uteslutande talar dialekt, och det är inte bara dialekten utan också österbottningen i honom som känns igen och får mig att dra på munnen.

Sanna Mander har gjort omslaget. Ett hopknycklat vitt pappersark täcker en del av pärmbildens porträtt av en ung kvinnas ansikte. Det ser ut som om pappret inte hör till boken, som om någon skrynklat ihop ett riktigt papper, och som man kan fösa undan om man vill.

Yvonne Granqvist